

maatschappelijke vorming, burgerzin, diversiteit

lager onderwijs

De Wereldschool vzw

Inleefateliers en wereldburgertrajecten voor Brusselse lagere scholen

omschrijving van het aanbod

De Wereldschool wil het inzicht en de actieve inzet van de leerlingen t.a.v. de Noord-Zuidproblematiek versterken om van hen wereldburgers te maken. De doelstellingen die hiertoe moeten bijdragen zijn sensibilisering, bewustmaking, activering en waarborging. In 2009-2010 wil De Wereldschool, meer dan voordien, de voorbeeldfunctie van Brussel hoofdstad als leergrond voor toekomstgericht multicultureel samenleven in het licht zetten.

educatieve activiteiten

1. workshops (½ dagdeel)

De Wereldschool begeleidt workshops die kaderen in de samenwerking met 11.11.11 en Djapo vzw. Klassen en leerkrachten krijgen via de workshops een eerste kennismaking betreffende de Noord-Zuid problematiek en een smaakmaker voor wereldburgerschap. Na de workshop worden leerkrachten uitgenodigd verder te gaan in de vorm van de onderwijsondersteunende programma's van De Wereldschool of van organisaties zoals Studio Globo, Bevrijde Wereld, Djapo, Kleur Bekennen, e.a.

2. inleefprogrammas (3 weken)

Het inleefprogramma omvat verschillende stappen:

Stap 1: de voorbereiding in de klas

Twee weken vóór het atelier krijgen de leerlingen en leerkrachten een koffer met pedagogisch materiaal en een handleiding. De handleiding is zo opgevat dat de leerkracht zelfstandig het leerproces van de leerlingen kan begeleiden. De voorgestelde voorbereidende activiteiten zijn aangepast aan de leeftijd van de leerlingen en worden op een overzichtelijke manier uitgelegd. De handleiding voor de leerkracht is afgestemd op de eindtermen en bevat werkbladen voor de leerlingen. De leerlingen ontdekken, naargelang hun leeftijd, voorwerpen die uit een andere cultuur komen of ze worden geconfronteerd met de hongerproblematiek, het dagelijkse leven in Senegal, wereldhandel in voedsel, herkomst van de producten die in winkels hier in België te vinden zijn, ...

In een voorafgaande leerkrachtenvorming krijgen de leerkrachten een toelichting over hoe ze de handleiding dienen te gebruiken en krijgen ze zicht op de doelstellingen en het verloop van het geheel van het inleeftraject.

Stap 2: de inleefdag in Brussel

In de voormiddag spelen de leerlingen een simulatiespel waarbij zij zich in een andere leefomgeving inleven. Verschillende thema's komen hierbij aan bod: het familiale leven, handel, cultuur, toerisme, media, en beeldvorming, migratie, gemengd huwelijk, wereldverhoudingen, basisrechten en solidariteit.

In de namiddag nemen de leerlingen deel aan verkenningsactiviteiten in Brussel. Zij verkennen hun eigen hoofdstad en doen er spelenderwijs veel indrukken van op. Zij maken kennis met bewoners van de Matongé-wijk, ze nemen een kijkje in de vele winkels, kappers- en kledingzaken,

...

Stap 3: de naverwerking

Tijdens de naverwerking komen verschillende activiteiten, aangepast aan de leeftijd van de leerlingen aan bod. Ze leerlingen worden aangemoedigd om na te denken over de verschillende thema's en plaatsen hun ervaringen in een ruimer kader.

3. Wereldburgertrajecten. (3 tot 9 maanden)

Een wereldburgertraject is een aaneenschakeling van activiteiten gedurende het hele schooljaar, met als doel bij de leerlingen een mondiaal leerproces op gang te brengen. De activiteiten, die De Wereldschool en de leerkrachten begeleiden en/of uitwerken, beogen een geleidelijke bewustmaking van de leerlingen. Met de activiteiten wil men hun kennis, inzichten, vaardigheden en houdingen stimuleren waardoor ze zich bewust worden van een snel wijzigende, globale samenleving en waardoor ze zich als actieve wereldburgers leren gedragen.

In een wereldburgertraject van De Wereldschool is er steeds een uitwisseling tussen Noord en Zuid. Dit versterkt de wederzijdse betrokkenheid en verbondenheid tussen de leerlingen.

pedagogische omkadering

didactisch materiaal

- het inleefatelier
- de handleidingen voor de inleefateliers

educatieve begeleiding

- educatieve medewerkers begeleiden de scholen

tijdstip	schooljaar 2009-2010
organisator	vzw De Wereldschool Cellebroersstraat 16 1000 Brussel Tel. 02/502.63.56 Fax 015/502.66.14 luc@dewereldschool.be www.dewereldschool.be
contactpersoon	Luc Coppejans

maatschappelijke vorming, burgerzin, diversiteit

---

basisonderwijs en secundair onderwijs

Mondiaal en intercultureel leren

omschrijving van het aanbod

Door middel van vorming voor leerkrachten (in functie en in opleiding), ervaringsgerichte werkvormen voor leerlingen (vooral het inleefatelier 'Wonen op het Dak, leren omgaan met diversiteit) en didactische leermiddelen voor leerkrachten en leerlingen in het basisonderwijs, secundair en hoger onderwijs, bevordert Studio Globo processen van mondiaal en intercultureel leren.

educatieve activiteiten

- 1. Het inleefatelier 'Wonen op het dak – leren omgaan met diversiteit'** bestaande uit vijf componenten:
  - een dag vorming voor leerkrachten in het educatief centrum van Studio Globo
  - voorbereidingsactiviteiten in de klas
  - een simulatiespel van een halve dag in het speciaal ingerichte dakdecor in Studio Globo. Het inleefatelier kan gecombineerd worden met een educatieve wandeling in Kuregem, Anderlecht
  - een langdurige ICO-werking (ICO staat voor intercultureel onderwijs) aan de hand van een handleiding, verhalenboek en lesmap
  - voor nieuwe scholen een naverwerking op school met een opvolgingsgesprek met de leerkracht en een activiteit in de klas over de thema's diversiteit en meerperspectiviteit.
- 2. Uitwisseling tussen Brusselse en Vlaams-Brabantse scholen - 'Dak-XL':**
  - maandelijkse lesbrieven en aanzetten voor leerkracht om te filosoferen met kinderen rond diversiteit dichtbij en veraf
  - schriftelijke uitwisseling van ervaringen tussen de klassen
  - activiteiten in de klas begeleid door medewerkers van Studio Globo
  - gezamenlijke ontmoetingsmomenten tussen de verschillende klassen met als thema 'verbondenheid en correcte beeldvorming'
  - vormingsdagen en opvolgingsgesprekken voor de betrokken leerkrachten.
- 3. Begeleide werkvormen voor het secundair onderwijs:**
  - een lespakket voor leerkrachten voor een voorbereidingsles of verwerkingsles
  - een workshop begeleid door educatieve medewerkers van Studio Globo in de school
- 4. Vormingsdagen voor leerkrachten en voor toekomstige leerkrachten:**
  - voor de versterking van mondiale en interculturele thema's in de dagelijkse lespraktijk.

pedagogische omkadering

didactisch materiaal

- voor de vorming van de leerkrachten: een visiebrochure 'Voorbij de kleuren - intercultureel en mondiaal leren in het basisonderwijs'
- voor het project 'Wonen op het Dak':
  - de verhalenbundel 'Wonen op het Dak' met vier verhalen over anders zijn, geschreven door bekende jeugdauteurs
  - de lesmap 'Wonen op het Dak', met verwerking van de verhalenbundel, lessuggesties en een bijbehorende CD
  - een webstek www.studioglobo.be

educatieve begeleiding

- een team van drie professionele educatieve medewerkers staat in voor de voorbereiding en uitvoering van het project in Studio Globo Brussel

tijdstip   schooljaar 2009-2010
organisator   vzw Studio Globo
                                  Otletstraat 28/11
                                  1070 Brussel (Anderlecht)
                                  Tel. 02/520.05.30   Fax 02/520.91.11
                                  coordinatie@studioglobo.be
                                  www.studioglobo.be
contactpersoon   Piet Spanhove

maatschappelijke vorming, burgerzin, diversiteit

10-18 jaar

3de graad lager onderwijs en secundair onderwijs

“Kleur Bekennen”

Kleur Bekennen vaart een nieuwe koers

Kleur Bekennen ondersteunt scholen al meer dan 10 jaar om jongeren op te voeden tot wereldburgers. Ook in de toekomst blijft dit het hoofddoel van Kleur Bekennen, alleen wordt deze opdracht vanaf 1 september 2009 anders ingevuld.

Nieuw is de beoogde doelgroep. Vanaf het schooljaar 2009-2010 richt Kleur Bekennen zich tot jongeren van 10 tot 18 jaar, of tot de 3de graad van het lager onderwijs en tot het secundair onderwijs. De activiteiten naar jongeren onder de 10 jaar worden tijdens dit schooljaar geleidelijk afgebouwd.

Voor de financiële ondersteuning van projecten die zich richten tot de -10 jarigen, kunnen scholen nog steeds een beroep doen op de subsidiemogelijkheden van Dynamo3 van de Vlaamse Gemeenschap <www.dynamo3.be> of op de subsidies voor onderwijsprojecten van de Vlaamse Gemeenschapscommissie <www.vgc.be/onderwijs/subsidies>.

omschrijving van het aanbod

Kleur Bekennen kadert in een samenwerking tussen het Federaal Ministerie voor Ontwikkelingssamenwerking en de Belgische Technische Coöperatie (BTC), de Vlaamse Provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC).

Kleur Bekennen is een educatieve campagne om mondiale vorming en wereldburgerschap in de 3de graad van het lager onderwijs en in het secundair onderwijs te promoten en te stimuleren.

pedagogische omkadering

Kleur Bekennen staat nog steeds voor:

- **advies en begeleiding:** Kleur Bekennen helpt scholen om op een procesmatige manier aan mondiale vorming en wereldburgerschap te werken en begeleidt hen in hun ‘groei naar wereldburgerschap’. De promotor en documentalist geven advies op maat van uw school
- **website met begeleide activiteiten:** Kleur Bekennen biedt via de website <www.kleurbekennen.be> niet alleen begeleide activiteiten en educatief materiaal aan maar ook heel wat ideeën en tips om wereldburgerschap op school een belangrijke plaats te geven
- **vorming en nascholing:** Kleur Bekennen stelt jaarlijks een vormingsprogramma voor leerkrachten en directies van de 3de graad van het lager onderwijs en het secundair onderwijs samen. Hiermee wil Kleur Bekennen leerkrachten niet alleen enthousiasmeren aan de slag te gaan rond wereldburgerschap, maar hen ook inhoudelijke stimulansen geven
- **documentatiecentrum:** bij het werken aan wereldburgerschap in uw klas of school is het belangrijk dat u kunt terugvallen op kwaliteitsvolle educatieve materialen. In het documentatiecentrum Kleur Bekennen vindt u een schat aan educatief materiaal met zowel inhoudelijke als methodische informatie

- **financiële ondersteuning:** scholen die een project of traject organiseren in de 3de graad van het lager onderwijs of in het secundair onderwijs, kunnen een financiële tegemoetkoming krijgen. De grootte hangt af van het engagement dat de school neemt.

Kleur Bekennen heeft over een aantal publicaties die gratis te verkrijgen zijn:

- **Wereldburgerschap op school – handleiding voor scholen:** in deze brochure vindt u naast meer uitleg over de ondersteuningsmogelijkheden van Kleur Bekennen, ook voorbeeldprojecten van scholen waaruit u heel wat inspiratie kan putten
- **Expeditie Exchange:** deze publicatie biedt meer informatie over het opzetten van een uitwisseling met een school of project in het Zuiden
- **WereldWonderWijs:** dit denk- en doeboek wil pistes aanreiken om aan wereldburgerschap te werken op school-, klas- en leerlingenniveau
- **30 visies op wereldburgerschap:** in dit boek werpen 30 geïnterviewden afkomstig uit de onderwijssector, het educatieve veld, de mediawereld, filosofen en artiesten een nieuw licht op wereldburgerschap. Zij geven vanuit hun persoonlijke en professionele ervaring met het thema een eigen kijk op wereldburgerschap en de opvoeding tot wereldburger

Deze publicaties zijn op aanvraag te verkrijgen bij Heidi Van de Velde, de promotor Kleur Bekennen Brussel via telefoon op 02/482 05 17 of via mail op kleurbekennen@vgc.be.

Alle nodige informatie vindt u ook terug op de website www.kleurbekennen.be.

Voor meer informatie kan u terecht op de onderstaande adressen.

tijdstip	schooljaar 2009 – 2010
organisator	Kleur Bekennen Brussel VGC – Algemene directie Onderwijs en Vorming Technologiestraat 1 1082 Brussel (Sint-Agatha-Berchem) Tel. 02/482 05 17 kleurbekennen@vgc.be
contactpersoon	Heidi Van de Velde
organisator	Documentatiecentrum Kleur Bekennen Brussel Marcqstraat 16 - 18 1000 Brussel Tel. 0496/57 15 08 doccenter@btcctb.org www.kleurbekennen.be
contactpersoon	Nele Laton

maatschappelijke vorming, burgerzin, diversiteit

secundair onderwijs

Kras Brussel

omschrijving van het aanbod

KRAS is een scherp en snedig discussie- en rollenspel voor 16+'ers. Het biedt jongeren de kans om hun onversneden mening en krasse uitspraken op de wereld los te laten. Een Krastraject bestaat uit een introductie in het thema, een rollenspel om het thema uit te diepen en nuances te leren kennen, en uitspraak als participatieve uitkomst. Een resem werkvormen biedt begeleiders de kans om de sessies flexibel in te vullen, aangepast aan de eigenheid van de KRAS groep. Bovendien kiest elke groep op welk luik van het traject de nadruk ligt: rollenspel of uitspraak. Een stevig achtergrondossier geeft de nodige input om het traject tot een goed einde te brengen.

educatieve activiteiten

- een introductiesessie met alle geïnteresseerde scholieren en begeleiders
- 3 sessies rollenspel: tijdens deze sessies wordt het jaarthema vanuit drie verschillende invalshoeken uitgediept
- 2 sessies uitspraak: tijdens een 1ste sessie stappen de deelnemers uit hun rol en toetsen ze hun mening af in de groep. In een 2de sessie, tijdens de Plenaire slotzitting in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement voelen jongeren lokale politici en experts aan de tand over het jaarthema
- één overkoepelende slotzitting voor alle Vlaamse Krasjongeren in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, Senaat of Vlaams Parlement te Brussel
- een grondige evaluatie met de begeleiding van de Brusselse Krasgroep.

pedagogische omkadering

didactisch materiaal

- het achtergrondossier, participatief tot stand gebracht en aangeboden door Globelink, met de nodige informatie over het thema en de standpunten van de rollen
- de website <http://kras.globelink.be>, waar de extra achtergrondinformatie over het thema en de rollen wordt geactualiseerd, en met ook informatie over interessante lezingen, debatten, beeldmateriaal, ... over het jaarthema
- een nieuwsbrief voor deelnemers en een nieuwsbrief voor begeleiders wordt 2 maal per jaar verspreid
- een aanbod van relevant videomateriaal, bruikbaar op de zittingen als extra input

educatieve begeleiding

- twee vrijgestelde medewerkers van Globelink
- een team van leerkrachten, begeleiding uit de scholen

tijdstip   schooljaar 2009-2010
organisator   Globelink vzw
                                  Sergeant De Bruynestraat 78-82
                                  1070 Brussel (Anderlecht)
                                  Tel. 02/527 91 94   Fax 02/527 93 59
                                  tiny@globelink.be
                                  kras.globelink.be
contactpersoon   Tiny Alaerts

maatschappelijke vorming, burgerzin, diversiteit

secundair onderwijs

Time-Out Brussel

omschrijving van het aanbod

Time-Out Brussel wil jongeren de kans geven om binnen een kort (drie dagen) of lang (5 weken) traject inzichtelijk en gedragsmatig een antwoord te bieden op de problemen die zich stellen in hun schoolloopbaan. Aan de school, jongere en derden worden een rustperiode verleend en een groepsgerichte (lang traject), individuele (kort traject) en netwerkondersteunende begeleiding aangeboden.

educatieve activiteiten

1. Aanmelding en intakegesprek

De jongere wordt, in samenspraak met de school en de ouders aangemeld door het bevoegde CLB. Zo worden de aanwezige problemen al een eerste keer kort geschetst en is dit de basis van een eerste rondetafel (intakegesprek) met alle betrokken partijen (de CLB-medewerker, de schoolvertegenwoordiger, de leerling, de ouders en de Time-out medewerker), die plaatsvindt op de school.

Op basis van de vraag wordt een aanbod op maat uitgewerkt.

2. Korte Time-out

Binnen de korte time-out wordt gewerkt met verschillende modules:

- individuele begeleiding: op basis van de vraag wordt een aanbod op maat uitgewerkt bestaande uit een aantal gesprekken met de jongere, aangevuld met verscheidene alternatieve begeleidingsmethodieken. De individuele begeleiding duurt maximaal drie volledige dagen
- hergo: is een op herstel gerichte methodiek bij een ernstig conflict tussen jongeren onderling, of tussen jongere en leerkracht. Voorwaarde is dat het om ernstige en duidelijke feiten gaat en er herstel nodig is
- No Blame: is een specifieke bemiddelingsmethodiek gericht op het oplossen van peetsituaties
- groepsvormende activiteiten: er kan een aanbod gedaan worden van groepsgerichte activiteiten. Dit kan binnen één klasgroep, maar kan ook met anders samengestelde groepen waarbinnen zich problemen voordoen.

3. Lange Time-out

De lange Time-out omvat een 5-weken durend schoolvervangend programma met een vaste weekstructuur en verschillende weekthema's.

Het programma bestaat uit een gevarieerd aanbod van groepsactiviteiten, waarbij het leren samenwerken, het aanwakkeren van motivatie en het opdoen van positieve ervaringen centraal staat. Om de band met de school te bewaren, wordt er dagelijks één uur studie aangeboden, waarbij de leerlingen zich kunnen bijwerken of de leerstof die in de klas gezien wordt, kunnen bijhouden.

In het schooljaar 2009-2010 wil Time-Out Brussel een nazorgtraject voorzien voor alle jongeren uit lange time-out om een vloeiende overdracht te realiseren. Praktisch zouden dit een aantal groepsmomenten zijn na het afsluiten van de lange Time-Out. Tenslotte wordt geëindigd met een 5-daagse in een vakantie.

pedagogische omkadering

didactisch materiaal

- educatieve spelen, computers, fototoestel, sociale vaardigheidstrainingen, kwaliteitenspel, ...

educatieve begeleiding

- 1 coördinator, 6 educatieve medewerkers (voornamelijk orthopedagogen, psychologen, ...), 1 administratieve medewerker

tijdstip   schooljaar 2009-2010
organisator   Projectencentrum Don Bosco vzw
                                 François Gaystraat 129
                                 1150 Brussel (Sint-Pieters-Woluwe)
                                 Tel. 02/779.02.27   Fax 02/771.18.13
                                 projectendb.tim@gmail.com
contactpersoon   Tim De Roeck